

NIEUWSBRIEF NR. 17

Erfgoedplatform Gemeente Heumen

Ledenvergadering in De Muse op woensdag 4 november 2015

Plaats: Accordeonmuseum De Muse, Kerkplein, Malden

Tijd: 20.00 uur

Agenda

1. *Opening en Mededelingen*
2. *Verslag ALV van 15 april 2015*
3. *Verkiezing nieuw bestuurslid*
4. *Instellen Werkgroep MOLENS*
5. *Stand van de financiën*
6. *Werkplannen bestuur en werkgroepen*
 - BESTUUR - Leo Ewals
 - ROOD - Petra Thijssen
 - CANON - Leo Ewals
 - GROEN - Harrie Joosten
 - WOORD en BEELD - Liesbeth Arts
 - ARCHEOLOGIE - Katja Zee
 - OPEN MONUMENTEN DAG - Harrie Joosten
 - MOLENS - Ron van Stiphout
7. *Begroting 2016*
8. *Rondvraag en sluiting*

1. Opening en Mededelingen

Leo Ewals, voorzitter, heet de aanwezigen¹ welkom en bedankt agrarisch museum de Lage Hof die gastheer is voor deze bijeenkomst.

Er zijn enkele verhinderingen: St. Georgius Gilde, Mathieu Houben, Anneke Meijssen en Loes Weber.

Het wijkplatform Jachthuis Malden heeft besloten geen lid te worden. Het bestuur van het Erfgoedplatform is welkom bij de bijeenkomsten van het Wijkplatform om erfgoedonderwerpen te bespreken.

Op 27 mei ontvangen het Erfgoedplatform en de gemeente Heumen een delegatie van Schouwen-Duiveland. Deze Zeeuwse gemeente wil graag kennismaken met Heumen om te leren van onze ervaringen in verband met het op te richten Erfgoedplatform.

De aanvraag tot toekenning van de ANBI status is in behandeling bij de Belastingdienst. Een besluit is eerder uitgesteld omdat op de website nog diverse gegevens ontbraken.

2. Afspraken ALV van 26 november 2014

Zie Nieuwsbrief nr. 15. Geen actiestappen geformuleerd.

De jaarverslagen van het bestuur en de Werkgroepen op 26 november goedgekeurd door de ALV.

3. Financieel jaarverslag

Zie Nieuwsbrief nr. 16.

Petra Thijssen, penningmeester, licht de jaarrekening en balans toe. Het jaar 2014 is afgesloten met een positief saldo van €3.446,36, daarin begrepen een bedrag van €1.500 van het Rabo Coöperatiefonds dat is bestemd voor het project 'Canon van Heumen'. Het eigen vermogen bedraagt €3.635,36.

4. Verslag kascommissie

De kascommissie bestaande uit Katja Zee en Frans Wildenborg doet verslag van haar bevindingen. De boekhouding is in orde bevonden. De vergadering besluit bij acclamatie het jaarverslag en de balans goed te keuren en het bestuur decharge te verlenen.

¹ 13 personen. Vertegenwoordigers van: Werkgroep Historie Worsum, Marishuis, Heemkunde Malden, Wijkplatform Hoogenhof, De Lage Hof, Heumen in Beeld, Werkgroep ROOD, Werkgroep GROEN, Werkgroep OMD, Werkgroep WOORD en BEELD, Werkgroep ARCHEOLOGIE

5. *Instellen nieuwe kascommissie*

Katja Zee is bereid aan te blijven als lid van de kascommissie. Jos Gerrits verklaart lid van de kascommissie te willen worden. Dit tweetal wordt bij acclamatie door de vergadering benoemd.

6. *Begroting 2015*

De begroting 2015 wordt aan de aanwezigen uitgedeeld en toegelicht door de penningmeester.

Inkomsten		Uitgaven	
Subsidie Gemeente Heumen incl. bijdrage OMD	€ 3.500,--	Secretariaat	€ 150,--
Bijdrage Rabo Coop. Fonds Canon van Heumen	1.500,--	Porto	50,--
		Open Monumenten Dag	1.121,--
		Website	30,--
		Representatie	100,--
		Vergaderingen	100,--
		Notaris (eenmalig)	285,--
		Kamer van Koophandel (eenmalig)	55,--
		Lezing	50,--
		Excursie	50,--
		Contributie Coöperatie Erfgoed Gelderland	150,--
		Reservering Canon van Heumen	2.000,--
		Reservering publicatiefonds	500,--
		Onvoorzien	359,--
	<hr/>		<hr/>
	€ 5.000,--		€5.000,--

Sinds dit jaar ontvangt het Erfgoedplatform €3.500 van de gemeente. We mogen er van uit gaan dat dit bedrag jaarlijks zal worden verstrekt. De afzonderlijke subsidie voor de OMD is hiermee komen te vervallen.

Voor het project 'Canon van Heumen' is €2.000 beschikbaar. Hiervan is €1.500 afkomstig van het Rabo Coöperatiefonds en €500 uit eigen middelen.

Met het oog op toekomstige uitgaven voor te publiceren boeken wordt een Publicatiefonds ingesteld. Hiervoor wordt €500 gereserveerd.

Gezien de ruimte in de begroting en het beschikbare vermogen is er enige financiële armslag.

De Werkgroep WOORD en BEELD geeft aan behoefte te hebben aan een filmcamera.

De begroting 2015 wordt bij acclamatie door de vergadering aangenomen.

7. *Huishoudelijk Reglement*

Zie Nieuwsbrief nr. 16 en opmerkingen Mathieu Houben (toegezonden).

Leo Ewals, voorzitter, memoreert dat enkele opmerkingen van Mathieu Houben betrekking hebben op de statuten. Bespreking van deze punten wordt verschoven naar de toekomst wanneer de noodzaak van wijziging van de statuten is gebleken. Op dit moment kan de

vereniging prima functioneren met de huidige statuten. Onnodige notariskosten worden zo uitgespaard.

De tekst van het Huishoudelijk Reglement (HR) en de opmerkingen van Mathieu Houben worden besproken.

De belangrijkste wijziging is de volgende:

Als bij opening van de vergadering het vereiste quorum² voor besluiten van 2/3 van de stemgerechtigden³ niet aanwezig is, kan de voorzitter de vergadering sluiten en vervolgens heropenen, waarna besluitvorming mogelijk is.

Het gewijzigde HR wordt bij acclamatie goedgekeurd en zal op de website worden gepubliceerd (**Harrie Joosten**).

8. Voortgang werkplannen

BESTUUR (Leo Ewals)

Sinds de vorige ALV heeft het bestuur de notariële oprichting afgehandeld. Het heeft vergaderd met de gemeente en contacten met andere instanties (zusterorganisatie Schouwen-Duivenland).

De stand van zaken rond de Canon van Heumen. Leo Ewals en Ben Boersema geven samen de nodige informatie. Er wordt gewerkt op drie gebieden: school, website en publicatie. Met de school De Komeet is een begin gemaakt met de opzet van drie lesprojecten: Romeins, christendom en Tweede Wereldoorlog. We beogen de opzet van een interactieve website. We willen komen tot een boek over de Canon. De beschikbare middelen zijn beperkt: de Rabo heeft 1500 euro gedoneerd. Het boek zou met de formule print-on-demand gepubliceerd kunnen worden, dan zijn de opstartkosten beperkt. Contact is er ook met de heer Frans Geurts, directeur van Condor, die een musical wil maken gelieerd aan erfgoedthema's. Katja Zee wil daar wel meer gegevens over om eventueel een bijdrage te leveren. De leden worden uitgenodigd om na te denken over bijdragen aan de Canon. Leo Ewals zegt toe voor de zomervakantie een eerste opzet op papier te zetten, zodat er een concreet uitgangspunt is voor discussie.

ROOD (Ben Boersema)

1. Wij adviseren de gemeente Heumen met betrekking tot haar erfgoedbeleid op het gebied van monumenten, karakteristieke en beeldbepalende panden en ensembles.

Toelichting:

- Toen we de laatste 2 jaren de lijsten met karakteristieke en beeldbepalende panden en ensembles aan de gemeente aanboden voor plaatsing op de Cultuurhistorische Waardenkaart was er enige tijdsdruk. We willen dit jaar onze lijsten nog eens kritisch bekijken, met name ook de zogenaamde wederopbouw-/Terlingen-woningen.
- Verder willen we het resultaat, mede van onze acties, de Cultuurhistorische Waardenkaart zelf, volgen en beoordelen op publieksvriendelijkheid.
- Eventueel een begin maken met het verder verzamelen van verhalen en historische informatie bij de geselecteerde panden, zodat deze informatie later aan de Cultuurhistorische Waardenkaart toegevoegd kan worden.

² Inclusief volmachten

³ Stemgerechtigd zijn leden-instellingen en de werkgroepen

- Tot slot willen we, niet onbelangrijk, als werkgroep optreden als "Monumentencommissie", aangezien deze niet meer bestaat. Via de betreffende ambtenaar van de gemeente Heumen kunnen dan vragen gesteld worden aan het bestuur van het Erfgoedplatform, dat daarna onze werkgroep inschakelt. De werkgroep stelt voor dat het bestuur bij de gemeente kenbaar maakt dat de leden van de Werkgroep ROOD beschikbaar zijn voor de Monumentencommissie (**Leo Ewals**). Hier doet zich de vraag voor of voor de Werkgroep GROEN hetzelfde moet gelden.
2. Wij werken verder aan de registratie van karakteristieke en beeldbepalende panden en ensembles in de gemeente Heumen ten behoeve van de Cultuurhistorische Waardenkaart die door de gemeente Heumen wordt opgesteld.

Toelichting: zie voorgaande punt.

3. Wij willen hulp gaan bieden bij het behoud van monumenten, karakteristieke en beeldbepalende panden en ensembles met name aan particulieren, en hen algemene richtlijnen geven voor het beheer en behoud van hun cultuurhistorisch bezit. Bovendien willen wij ook specifiek mensen de helpende hand bieden, eventueel ook bij het werven van fondsen. Hierbij maken wij gebruik van onze eigen netwerken, zoals het Gelders Genootschap.

Toelichting:

- Voorbeelden hiervan zijn onder meer de herbestemming van de schuur van De Garstkamp.
- Verder eventueel advies aan particulieren die uit eigen beweging niet naar de gemeente stappen. Voorbeelden hiervan zijn een pand aan de Merenstraat van Gradje Willems, het pand Vogelzang 3 (waarvan de bewoners al geadviseerd zijn, maar ook boerderij De Heegt).

Bij deze activiteiten zullen we aan eigen nieuwsgaring moeten doen, maar ook goed moeten luisteren naar wat er rondzingt in de kerkdorpen mbt. verbouwing van monumentale en karakteristieke panden.

4. Wij willen meewerken aan het project: Canon van de gemeente Heumen.

Toelichting:

- Wij willen meewerken aan het opzetten van proeflessen voor de basisschool De Komeet, die ook bruikbaar zijn voor de andere basisscholen in de gemeente Heumen. De eerste drie thema's zijn: de slag op de Mookerhei, St. Walrick kapel en koortsboom en de Romeinse tijd. De Komeet is onderdeel van de Stichting Kondor. De navolgende scholen horen hier bij: de Regenboog (Malden), St. Joris school (Heumen), de Zilverberg (Overasselt) en de Tandem (Nederasselt).
- Wij gaan werken aan een verlanglijstje van monumentale en karakteristieke panden en hun historische achtergrond, waarvan we hopen dat ze op de website van de Canon van de gemeente Heumen passen en ook terecht komen en ook later in het boekje met de Canon.
- Aan het project Canon wordt gewerkt door Ben Boersema en Leo Ewals.
- De projectgroep komt deze zomer met een voorstel voor de samenstelling van de Canon

Kort samengevat zullen onze werkzaamheden in 2015 bestaan uit: controleren van de bestaande lijsten, volgen van en bijdragen aan de vervolmaking van de Cultuurhistorische Waardenkaart, oprichten van een nieuwe Monumentencommissie, publieke advisering geven en bijdragen aan erfgoedlessen voor het basisonderwijs.

GROEN (Harrie Joosten)

1. Hoogstamfruitboomgaarden

Toelichting: Opgenomen in het Landschap Ontwikkelings Plan (LOP) van de gemeente. De inventarisatie van locaties van bestaande en aan te leggen boomgaarden is klaar. De volgende stap is het kiezen van aan te pakken locaties in 2015. Projectvoorstel met begroting in te dienen bij de gemeente in september.

2. Heggen en wallen

Toelichting: De naam van dit deelplan is veranderd van 'Maasheggen' naar 'Heggen en Wallen'. Dit brengt de cultuurhistorische waarde beter tot uitdrukking. Er wordt gewerkt aan een projectvoorstel 'Grenswallen'.

3. Groene markering kasteel Heumen

Toelichting: Opgenomen in het Landschap Ontwikkelings Plan (LOP) van de gemeente. De groene markering krijgt waarschijnlijk vorm door een combinatie van selectief begrazen en maaien. Het kasteelcomplex is onlangs uitgezet aan de hand van gegevens van de opgraving van 1980. Projectvoorstel met begroting in te dienen bij de gemeente in september.

4. Groene markering motte Malderburcht

Toelichting: Opgenomen in het Landschap Ontwikkelings Plan (LOP) van de gemeente. Aanpak en uitvoering vergelijkbaar met voorgaand project. De motte volgt na het kasteel. Projectvoorstel met begroting in te dienen bij de gemeente in september.

5. Bloemrijke akkerranden en boerenwandelpaden

Toelichting: Opgenomen in het Landschap Ontwikkelings Plan (LOP) van de gemeente. Dit project is een samenwerking van het Erfgoedplatform met landschapsarchitect Saskia Bongers en landschapsecoloog Ronald Jansen. Van de verschillende deelprojecten wordt nu gewerkt aan plannen voor het Dassengebied Sluisweg. Projectvoorstel met begroting in te dienen bij de gemeente in september.

6. Groene bijdrage aan OMD

Toelichting: De Werkgroep GROEN werkt samen met de Werkgroep OMD om het landgoed Grootstal op 13 september te presenteren aan het publiek.

7. Groene bijdrage aan Canon

Toelichting: De 'groene' onderdelen van de canon zullen worden verzorgd door de Werkgroep GROEN.

WOORD en BEELD (Piet van Casteren)

De werkgroep Woord en Beeld heeft zich het afgelopen halfjaar voornamelijk bezig gehouden met het opnemen en uitwerken van een drietal interviews met Overasseltenaren over met name hun beleving van de oorlogstijd en bevrijdingsdagen. De uitwerkingen zijn nu zo goed als afgerond en gereed voor publicatie. De bedoeling is om dat rond 4 en 5 mei te doen als de aandacht ook juist op die tijd gevestigd is. Hoe te publiceren is ook nog een vraag, maar wij denken aan de site van het Erfgoedplatform met een link daarheen vanuit een persbericht naar De Gelderlander. Daarin heeft overigens het interview met Truus Jansen-Saedt over haar oorlogsbelevissen al eerder aandacht gekregen.

De plannen zijn verder om met deze aanpak verder te gaan teneinde de verslagen van de ooggetuigen van destijds vast te leggen en te bewaren voor het nageslacht.

ARCHEOLOGIE (Katja Zee)

De leden van de werkgroep hebben een aantal lopende activiteiten:

Onderzoek naar de vondsten gedaan bij de opgraving van kasteel Heumen

Onderzoek naar de historie van het Gilde St. Antonius Abt in Overasselt en het verzamelen van informatie over de gildeboeken, zilveren schilden, het vaandel en meer. In de najaarseditie van het blad Topic heeft een interview gestaan met Jo van Lieshout en Harrie Joosten over hun onderzoek. Bovendien was op de nieuwjaarsbijeenkomst in de Lage Hof het gildezilver te bezichtigen dat bij het kerkbestuur in beheer is.

Daarnaast heeft een aantal kortdurende activiteiten plaatsgevonden:

Bezoek aan de tentoonstelling 'de onderkant van Nijmegen, 25 jaar archeologie in de oudste stad van Nederland' in de Mariënburghkapel te Nijmegen.

Medewerking aan de tentoonstelling 'Veelzijdige vennen' in Museumkasteel Wijchen - informatie en restauratie van aardewerk.

Realisatie van het digitale 'meldpunt archeologie'. Hier kan iedereen een vondst melden of een vraag stellen over archeologie.

Voor twee van onze leden is een verzoek ingediend bij de gemeente voor een individuele ontheffing van het detectorverbod. Dat is verleend. Zij kunnen binnenkort met toestemming van de eigenaar terreinen onderzoeken. De vondsten worden gemeld bij de regio-archeoloog.

Ten slotte zijn er activiteiten die net zijn aangevangen:

Ontwikkeling van een lespakket over de geschiedenis van de gemeente Heumen.

Ontwikkeling van een route door de Overasseltse en Hatertse vennen waarin natuur en geschiedenis de thema's vormen.

In samenhang met de komst van een snelfietsroute tussen Nijmegen en Cuijk willen we in samenwerking met de AWN-afdelingen van Nijmegen en Cuijk een groep vormen die de archeologische belangen kan behartigen. De route loopt deels over een oud Romeins tracé. Bij de aanleg van de route is moeten zo weinig mogelijk archeologisch waardevolle resten worden beschadigd. Daarnaast kunnen we een rol spelen bij het leveren van informatie over de Romeinse weg voor bijvoorbeeld informatieborden.

OPEN MONUMENTEN DAG (Harrie Joosten)

Rond het thema 'Kunst en Ambacht' wordt een programma gebouwd met activiteiten en monumenten in Malden, Heumen, Overasselt en Nederasselt. De voorbereidingen zijn in volle gang. De organisatie in Nederasselt dreigde weg te vallen, maar gelukkig is Annemarie Punt bereid gevonden de leiding te nemen.

Er zal ruime aandacht zijn voor kunstuitingen en ambachten door lokale kunstenaars en ateliers. Daarnaast zullen de musea en molens meedoen.

Het thema erfgoed krijgt aandacht bij de basisscholen.

9. Rondvraag en sluiting

- De najaarsvergadering vindt plaats op 4 november, waarschijnlijk bij De Muse (**Leo Ewals**)
- De Werkgroep ARCHEOLOGIE wil in het najaar een publieksavond in Heumen organiseren met het voormalige kasteel Heumen als onderwerp.
- De vrijwillige molenaars van de Joannusmolen, de Zeldenrust en de Maasmolen willen nauwer met elkaar gaan samenwerken. De vorming van een Werkgroep MOLENS onder de paraplu van het Erfgoedplatform behoort tot de mogelijkheden.
- De Werkgroep GROEN heeft meegedacht en geadviseerd m.b.t. de plannen rond de Dorpstraat in Heumen (Jan Paul Bevoort). De kans bestaat dat een aantal laanbomen wordt opgeofferd t.b.v. de verkeersveiligheid. Het ziet er naar uit dat 24 bomen zullen verdwijnen, maar dat er 17 terugkomen.
- De gemeente onderzoekt mogelijkheden van ander gebruik en eventuele verkoop van de voormalige boerenschuur De Garstkamp. Suggesties voor toekomstig gebruik kunnen worden gemeld bij Piet van Casteren.
- Gerrit Kessler pleit voor veiligheidsmaatregelen bij de draaiende molens op de OMD. De Werkgroep OMD zal dit verder bespreken.

Verkiezing nieuw bestuurslid

Conform artikel 11 van de statuten benoemt de ALV de leden van het bestuur. Het zittende bestuur stelt voor Frans Wildenborg te benoemen.

Frans (68) is jurist en lang werkzaam geweest in de uitgeverijsector. Nu is hij beheerder van het Marishuis. Hij heeft grote belangstelling voor het behoud van historisch en cultureel erfgoed.

Stand van de financiën

De penningmeester doet mondeling verslag aan de vergadering.

Instellen Werkgroep MOLENS

De ALV wordt gevraagd in te stemmen met het instellen van een Werkgroep MOLENS bestaande uit de vrijwillige molenaars van de Joannusmolen, Zeldenrust en Maasmolen.

Werkplan 2016 bestuur

	Naam	Beschrijving	Trekker
1.	Excursie ⁴	Leden van de werkgroepen en aangesloten instellingen nemen deel aan een erfgoedbezoek	Bestuurslid
2.	Publieksavond	Het cultureel erfgoed en het beleid van de gemeente Heumen worden gepresenteerd ⁵	Harrie Joosten
3.	Publiciteitsplan	Opstellen en uitvoeren publiciteitsplan	Frans Wildenburg
4.	Fondsenwerving	In kaart brengen van lokale, regionale, provinciale en nationale fondsen op het gebied van erfgoed	Frans Wildenburg

De kosten worden geschat op €100

Werkplan 2016 ROOD

	Naam	Beschrijving	Trekker
1.	Karaktervolle panden	Wij werken verder aan de registratie van karakteristieke en beeldbepalende panden en ensembles en het beleid daaromtrent in de gemeente Heumen ten behoeve van de Cultuur-historische Waardenkaart die door de gemeente Heumen is opgesteld.	De gehele Werkgroep Rood
2.	Monumenten-advies aan gemeente	Wij adviseren de gemeente Heumen met betrekking tot hun erfgoedbeleid op het gebied van monumenten, karakteristieke en beeldbepalende panden en ensembles.	De gehele Werkgroep Rood
3.	Monumenten-advies aan particulieren	Wij willen hulp gaan bieden bij het behoud van monumenten, karakteristieke en beeldbepalende panden en ensembles met name aan particulieren, en hen algemene richtlijnen geven voor het beheer en behoud van hun cultuurhistorisch bezit. Bovendien willen wij ook specifiek mensen de helpende hand bieden, eventueel ook bij het opsporen van geld. Hierbij maken wij gebruik van onze eigen netwerken, zoals het Gelders Genootschap en Gelders Erfgoed.	De gehele Werkgroep Rood
4.	Canon van de gemeente Heumen	Wij willen meewerken aan het project: Canon van de gemeente Heumen.	De gehele Werkgroep Rood

Voorlopig nog geen extra financiën nodig, eventueel kadasterkosten als de gemeente nader onderzoek vraagt omtrent waardevolle panden.

⁴ Graefenthal 2013; Roovers Heijen 2014; Vestingwerken Grave 2015

⁵ Waarschijnlijk i.s.m. de gemeente. Mogelijke onderwerpen: digitale cultuurhistorische waardekaart en speerpunten gemeentelijk erfgoedbeleid. Kosten worden gedragen door de gemeente.

Werkplan 2016 GROEN

	Naam	Beschrijving	Trekker
1.	Hoogstam (fruit)boomgaarden	Fase 2. Herstel en aanleg van hoogstamboomgaarden. Project opgenomen in gemeentelijk LOP	Jef Gielen (Harrie Joosten)
2.	Heggen en Wallen	Inventarisatie, behoud en herstel van historische heggen en wallen in de regio	Jef Gielen (Cees Elsten)
3.	Bloemrijke linten en boerenlandpaden	Fase 2. Aanleg van bloemrijke linten en wandelpaden. Project opgenomen in gemeentelijk LOP	Jef Gielen (Jan Paul Bevoort)
4.	Groene bijdragen aan OMD 2015	Bijvoorbeeld: landgoed, boomgaard Elshof, Heemtuin	Harrie Joosten
5.	Groene bijdrage aan Canon	Cultuurlandschappen en landschapselementen	Cees Elsten
6.	Oprichting landschapsbrigade	Groep vrijwilligers voor onderhoud van boomgaarden, bloemrijke randen e.d.	Jef Gielen (Harrie Joosten)
7.	Circumvallatielinie	Lokaliseren in het landschap van Neder- en Overasselt van de historische verdedigingslinie in het achterland van het Kroonwerk van Coehoorn	Hans Dingemanse

Voor koffie, soep, broodjes e.d. voor de vrijwilligers van de landschapsbrigade wordt €150 begroot. De LOP projecten worden gefinancierd uit o.m. het Landschapsfonds van de gemeente.

Werkplan 2016 ARCHEOLOGIE

	Naam	Beschrijving	Trekker
1	Vondsten Kasteel Heumen	Afsluiten onderzoek naar vondstenmateriaal Kasteel Heumen. Maken van een brochure	Marijne Magnee
2	Onderzoek Kasteel Heumen	Archiefonderzoek Kasteel Heumen voortzetten	Marijne Magnee
3	Avond Kasteel Heumen	Organisatie avond voor de bewoners van het dorp Heumen en de gemeente Heumen met informatie over het Kasteel Heumen en de archeologische vondsten aldaar	Frank Oerlemans
4	Snelfietsroute Nijmegen-Cuijk	Ondersteuning project met onderzoek en kennis	Katja Zee
5	Luxe achter de Limes	Ondersteuning project met advies en kennis	Mathieu Houben
6	Kroonwerk Coehoorn	Meewerken met plannen om het Kroonwerk Coehoorn beter zichtbaar te maken in samenspraak met Staatsbosbeheer, gemeente Grave, gemeente Heumen	Harrie Joosten
7	Canon van Heumen	Meewerken aan het ontwikkelen van de "Canon van Heumen"	allen

De kosten voor activiteiten 1 (brochure) en 3 (publieksavond) worden geschat op €200 en €300, respectievelijk.

Werkplan 2016 WOORD en BEELD

Algemene doelstelling: Immaterieel erfgoed uit de gemeente Heumen veilig stellen voor de toekomst. Verhalen en beeldmateriaal worden geïnventariseerd, gedigitaliseerd en op websites gezet. En er wordt gezorgd dat ze een plaats krijgen in regionale musea en/of regionale archieven. Zodoende toegankelijk maken voor een breed publiek van nu en in de toekomst.

Werkgroep bestaat uit Liesbeth Arts (contactpersoon) Willy Gijsbers (secr.), Piet van Casteren, Annie van Leuken-Biemans, Bert van Laanen, Liesbeth Scholten en Jacky Lindsen.

	Naam	Beschrijving	Trekker	Financiën
1.	Interviews	Interviews opnemen van ervaringsdeskundigen inzake oorlog- en bevrijding, watersnood. Bedevaarten, rituelen, ambachten e.d. vastleggen in woord, beeld en geluid. Filmopnamen maken tijdens gesprekken. Verhalen schrijven n.a.v. opnames en verluchtigen met foto's. Bandopnamen interviews uitwerken en concept verhalen afronden en publiceren op diverse websites, in bladen of tijdschriften en opslaan in regionale archieven. Komend jaar extra aandacht voor verhalen Watersnood. Dat is nl. op 1 januari 2016 90 jaar geleden. In 2026 (100 jaar) toewerken naar realisatie van een monument/kunstwerk plaats doorbraak.	Werkgroep Liesbeth Scholten (en overige werkgroepleden) Liesbeth Arts	Aanschaf filmcamera € 275,00. Voor publicaties een infobulletin zoals historische groep Worsum € 125,00
2.	Databank	Foto's en films, boeken en geschriften verzamelen en toegankelijk maken voor een breder publiek in historische archieven en op dito websites. Toegankelijk maken door digitaliseren en bewerking d.m.v. photoshop. Verhalen verluchtigen met foto's Foto- en filmmateriaal op een beeldbank zetten bijv. in locale musea en regionaal archief. Foto's vergroten, afdrukken voor OMD of andere evenementen in de regio.	Hele werkgroep Bert van Laanen Piet van Casteren Werkgroep	USB stick voor beeldmateriaal foto's en film € 25,00 € 40,00
3.	Publiciteit	Regelmatig folders verspreiden bij evenementen en op strategische plekken in de dorpen Overasselt, Nederasselt en Heumen. Onderzoeken opmaak pakkende folder voor Woord en Beeld	Werkgroep Werkgroep	500 A4 voor € 50,00 Beursvloer(?)
4.	Representatie	Consumpties en kleine attentie voor de geïnterviewde personen. Koffie indien bijeenkomsten niet aan huis worden gehouden.		€ 30,00

Totale kosten €545.

Werkplan 2016 MOLENS

De plannen van de Werkgroep MOLENS worden mondeling gepresenteerd door Ron van Stiphout.

Werkplan 2016 CANON

Trekkers: Ben Boersema en Leo Ewals

Doelstellingen:

1. Lessen voor het basisonderwijs (Ben Boersema)
2. Website (Leo Ewals)
3. Boek (Leo Ewals)

Kosten zijn opgenomen in de begroting voor 2016.

Werkplan 2016 OPEN MONUMENTEN DAG

De taak van de werkgroep OMD voor 2016 is duidelijk: organiseren van een aantrekkelijk programma rondom het nog onbekende nieuwe landelijke thema. Naar verwachting zal de bestaande groep van ongeveer 20 personen deze taak weer op zich nemen.

In oktober evalueren we de OMD van dit jaar. Gewapend met de 'lessons learned' beginnen in maart weer de voorbereidingen voor een nieuwe OMD.

Het gevraagde budget voor 2016 bedraagt €1.250.

Begroting Erfgoedplatform 2016

Er is €10.000 beschikbaar. Dit bedrag is opgebouwd uit €3.500 subsidie van de gemeente⁶ en €6.500 opgebouwde reserves.

De grootste uitgavenposten zijn de OMD (€1.250), Canon (€3.500) en €3.000 voor de uitvoering van de werkplannen van de werkgroepen ROOD, GROEN, WOORD & BEELD, ARCHEOLOGIE en MOLENS.

Inkomsten		Uitgaven	
Subsidie Gemeente Heumen	€3.500	Secretariaat	€200
		Porti	100
		OMD	1.250
		Website	50
		Representatie	100
		Vergaderingen	150
		Lezing	100
		Excursie	100
		Coöperatie Erfgoed Gelderland	150
		Canon van Heumen	3.500
		Publicatiefonds	1.000
		Brochure	200
		Wergroepen	3.000
Saldo RC en Spaarrekening	6.500	Onvoorzien	100
	<u>€10.000</u>		<u>€10.000</u>

De penningmeester zal de begroting verder toelichten.

Canon van Heumen

Leo Ewals en Ben Boersema zijn dit project begonnen. Zij hebben van het Rabo Coöperatiefonds €1.500 gekregen. Inmiddels zijn de verantwoordelijkheden gescheiden. Ben Boersema houdt zich bezig met de contacten met het basisonderwijs in onze gemeente, Leo Ewals werkt aan de website en aan een boek, bestemd voor inwoners van de gemeente Heumen.

In augustus presenteerde Leo Ewals een eerste opzet met 40 vensters, waarop de ledenorganisaties en werkgroepen van het Erfgoedplatform konden reageren. In de komende maanden volgt een tweede versie.

Open Monumenten Dag 2015

Het programma van de OMD op zondag 13 september met bijna 60 onderdelen was uitzonderlijk uitgebreid. De reden lag in het thema 'Kunst & Ambacht' dat veel amateur- en beroepskunstenaars stimuleerde deel te nemen. Het aantal bezoekers was 718 (558 in 2014).

⁶ Subsidieverzoek ingediend

Uitschieters met meer dan 75 bezoekers waren: Landgoed Grootstal, Malderburch, Protestantse kerk Heumen, NH kerk Overasselt, Lage Hof, Kopsendal en de Kettingzaagkunst. Het OMD Comité mocht van veel kanten complimenten ontvangen.

Werkgroep Molens opgericht

De drie molens in onze gemeente zijn: De Joannusmolen in Heumen, Zeldenrust in Overasselt en de Maasmolen in Nederasselt. Deze rijksmonumenten zijn eigendom van de gemeente. Ze worden beheerd door vrijwillige molenaars. Zij vormen sinds kort een werkgroep MOLENS onder de paraplu van het Erfgoedplatform. De werkgroep wordt gecoördineerd door Ron van Stiphout van de Zeldenrust. De contactpersoon in het bestuur is Frans Wildenburg.

Excursie vestingwerken Grave

Op 29 oktober is iedereen welkom om deel te nemen aan een excursie naar de oude vestingstad Grave. Onze gastheer is het Graafs Museum. Na een inleiding door Jan Timmermans volgt een stadswandeling langs de historische plekken van de verdedigingswerken.

Informatiefolder

Tot dit jaar beschikte het Erfgoedplatform niet over een informatiefolder. We hebben nu een folder met titels van de paragrafen: *Gemeente Heumen, Geschiedenis, Rood Erfgoed, Verhalen, Leefbaarheid, Groen erfgoed* en *Musea*. De laatste pagina geeft een opsomming van de tien ledenorganisaties en 7 werkgroepen.

De folder wordt in een ruime oplage (600x) gedrukt en is beschikbaar voor verspreiding bij diverse gelegenheden.

Erfgoedplatform in de publiciteit

Publiciteit is voor de naamsbekendheid belangrijk. Het bestuur en de werkgroepen willen een actief communicatiebeleid opzetten en uitvoeren. Binnen het bestuur zit deze taak in de portefeuille van Frans Wildenburg. Een publiciteitsplan is in voorbereiding.

Enkele mediamomenten van 2015:

- Open Monumenten Dag in Regiodiek/1Heumen, de lokale omroep GL8. En de website van de gemeente www.heumen.nl.
- Werkgroep ARCHEOLOGIE en GROEN erfgoed met folder over het kasteel Heumen
- Bezoek van Schouwen-Duiveland aan Heumen in Regiodiek/1Heumen
- Werkgroep WOORD en BEELD met verhaal over genezing door de koortsboom van St. Walrick in het blad van Natuurmonumenten.

- Projectgroep Kasteel & Motte van de Werkgroep GROEN over ideeën over gedeeltelijke reconstructie van het kroonwerk van Coehoorn. GL8 op 17 oktober.
- Onze website www.erfgoedheumen.nl wordt maandelijks 500 - 700 maal bezocht⁷.

Gemeentelijke actualiteiten

De gemeente Heumen en het Erfgoedplatform werken op veel terreinen samen. Hieronder volgt een korte opsomming.

Herziening wegenlegger

Ontbrekende namen van paden en wegen in de wegenlegger worden aangevuld. Op verzoek van de gemeente is een advies uitgebracht m.b.t. de naamgeving. Enkele voorbeelden van nieuwe namen: Airstrip-pad, Galbergpad, Maasmolenpad, Kroonwerkpad, Toppenbergpad, Kolkenpad en Geitpad.

Kroonwerk Coehoorn

De gemeenten Grave en Heumen maken plannen voor een beperkte reconstructie van het Kroonwerk van Coehoorn. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om de zichtbaarheid en aantrekkelijkheid voor recreanten te vergroten. Naast beide gemeenten nemen Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en het Waterschap deel aan het ambtelijk en bestuurlijk overleg.

De fundamenteën van het kroonwerk zijn grotendeels bewaard gebleven. Bovengronds herinneren alleen hoog uitgegroeide meidoornhagen aan het verdedigingswerk uit 1699. De Projectgroep Kasteel & Motte van de Werkgroep GROEN heeft geadviseerd over de toepassing van groen vlechtwerk in verdedigingswerken.

Gemeentelijke monumenten - molens en voormalige kerken

De gemeente is eigenaar van drie molens (Joannusmolen, Zeldenrust en Maasmolen) en twee voormalige protestantse kerkjes in Neder- en Overasselt. Dit zijn allemaal rijksmonumenten. Er loopt onderzoek naar mogelijkheden naar herbestemming en ander beheer, uiteraard met behoud van de erfgoedwaarde.

Het Gelders Genootschap en Nibag, daarbij geholpen door het Erfgoedplatform, hebben de mogelijkheden onderzocht en hierover gerapporteerd⁸. Het College van B & W heeft nog geen besluiten genomen over de toekomst van de monumenten.

Erfgoedoverleg

Twee maal per jaar worden erfgoedzaken besproken in een overleg door vijf organisaties: de gemeente, Erfgoedplatform, Gelders Genootschap en Gelders Erfgoed. Doel is uitwisseling van informatie over actuele ontwikkelingen, afstemming en advisering.

⁷ Aantal bezoeken neemt jaarlijks toe: 2013 4402x, 2014 5825x, 2015 7000x (schatting)

⁸ Het protestantse kerkje van Heumen, waarvan alleen de toren eigendom is van de gemeente, is niet onderzocht. Aan het onderzoek is later de voormalige huisvesting van het agrarisch museum (De Garstkamp) toegevoegd.

Snelfietsroute

De plannen voor de snelfietsroute van Cuijk naar Nijmegen vorderen. Het tracé (hoofdroute) loopt ook door Heumen en zal de route over de Kuilseweg en Bosweg volgen. Dit tracé volgt de Romeinse route en is daarom vanuit het oogpunt van erfgoed van belang. De werkgroep ARCHEOLOGIE probeert het Romeinse verleden van de route onder de aandacht te brengen.

Ontheffing detectorverbod

De Algemene Plaatselijke Verordening (APV) verbiedt het gebruik van een metaaldetector. In speciale gevallen kan ontheffing worden verleend. Voor twee leden van de Werkgroep ARCHEOLOGIE is ontheffing gevraagd en verkregen.

Erfgoed beleidsnota

De gemeenten Heumen, Wijchen en Beuningen hebben samen aan het bureau RAAP opdracht gegeven een beleidsplan te ontwikkelen. Het Erfgoedplatform heeft hieraan meegewerkt.

Karakteristieke panden

De gemeente heeft een paraplu-bestemmingsplan gemaakt om karakteristieke panden enige bescherming te geven. De belangrijkste bepaling is dat voor sloop van een karakteristiek pand een vergunning nodig is.

De karakteristieke panden zijn geïnventariseerd door de Werkgroep ROOD.

Tijdens een turbulente informatieavond op 21 september trok wethouder van den Berg het concept-bestemmingsplan in. De gemeente beraadt zich nu op het vervolg.

ANBI status toegekend

De toekenning van de ANBI⁹ status door de Belastingdienst heeft enige tijd op zich laten wachten. De reden van de vertraging zat in de hoge eisen t.a.v. de transparantie. Dit houdt in dat op de website www.erfgoedheumen.nl uitgebreide informatie moet staan over beleid, financiën, vergaderverslagen, jaarverslagen e.d. Het Erfgoedplatform voldoet nu aan deze eisen.

De ANBI status is verbonden met een gunstige fiscale regeling voor begunstigers.

Groene Projecten

De Werkgroep GROEN werkt aan enkele projecten die in 2016 naar verwachting in uitvoering gaan. De projecten zijn onderdeel van het Landschap Ontwikkelings Plan (LOP) van de gemeente. Indiening vindt plaats in het najaar.

Kasteel & Motte

De zichtbaarheid van het kasteel Heumen is nu beperkt tot hoogteverschillen in het terrein die zijn aangebracht bij de afwerking van de archeologische opgraving in 1980. De projectgroep maakt plannen voor verbetering van de zichtbaarheid van de contouren. Door selectief maai-beheer zullen na verloop van enkele jaren het woongebouw, de voorburcht, de

⁹ Algemeen Nut Beogende Instelling

ommuring met hoektorens en de grachten beter zichtbaar zijn. De beleefbaarheid neemt hiermee toe.

Een soortgelijk plan zal worden gemaakt voor de motte Malderburcht gelegen tussen de Looistraat en het Maas-Waalkanaal.

Dassengebied Sluisweg

Dit gebied is vijf jaar geleden ingericht ter compensatie van natuurverlies a.g.v. de bouw van de keersluis. De vereniging Bos en Kuil heeft zich hier voor enorm ingespannen.

Op initiatief van het Erfgoedplatform en 'BongersLandschap' wordt een plan gemaakt bestaande uit extra wandelpaden, bloemrijke linten, kruidenrijke akker en een insectenhotel. Dit plan zal een bijdrage leveren aan de biodiversiteit, natuurwaarde, schoonheid en recreatieve waarde.

Hoogstamboomgaarden

Hoogstamfruitboomgaarden bij boerderijen waren vroeger algemeen maar zijn nu zeldzaam geworden. Commercieel fruit groeit tegenwoordig aan spillen. De particuliere boomgaard is vrijwel verdwenen. Hiermee is belangrijk groen erfgoed verloren gegaan.

Het Erfgoedplatform bereidt een plan voor om oude boomgaarden te herstellen en nieuwe aan te leggen.

Landschapsbrigade

Voor de realisatie van de hierboven genoemde projecten is niet alleen geld nodig voor de aanleg, maar vooral ook vrijwilligers die, onder professionele leiding, zorgen voor het onderhoud. De vrijwilligers van de landschapsbrigade zullen voor sommige werkzaamheden, zoals het snoeien van fruitbomen, een opleiding krijgen aangeboden. Voor veel onderhoudswerkzaamheden is echter geen speciale opleiding nodig, bijvoorbeeld het harken en afvoeren van hooi of het verzamelen van snoeihout.

De oprichting van de landschapsbrigade zal gebeuren in nauwe samenwerking met bestaande natuurverenigingen zoals Bos en Kuil, Heemtuin, Kadans en Lierdal Actief.

Schouwen-Duiveland bezoekt Heumen

Op 27 mei bracht een grote delegatie uit Schouwen-Duiveland een bezoek aan Heumen. In Schouwen-Duiveland wordt het erfgoedbeleid op poten gezet en er zijn plannen voor de oprichting van een erfgoedplatform. Schouwen-Duiveland wil graag leren van de Heumense ervaring.

De discussies die volgden op de voordrachten waren geanimeerd en nuttig. Een tegenbezoek van Heumen aan Schouwen-Duiveland wordt in 2016 verwacht.

Coöperatie Erfgoed Gelderland

Het Erfgoedplatform is nu één van 135 erfgoedinstellingen van de Coöperatie Erfgoed Gelderland (www.erfgoed gelderland.nl). De Coöperatie is gericht op samenwerking tussen en ondersteuning van de leden. Het Erfgoedplatform kan deskundig advies inwinnen over o.a. het opzetten van een Canon, organiseren van sponsoring, maken van lesmateriaal.

De volgende ledenraad is op 14 november in Arnhem.

Archeologie en geschiedenis kasteel Heumen

Het kasteel van Heumen heeft een geschiedenis die teruggaat tot de 14de eeuw en mogelijk zelfs tot de 12de eeuw. Fragmenten van de geschiedenis zijn gedocumenteerd en terug te vinden in archieven. Het bodemarchief vertelt een ander deel van het verhaal. Bij de bouw van de Maasbrug in 1980 is het kasteelterrein opgegraven en zijn de fundamenten blootgelegd. De opgraving is d.m.v. metingen, tekeningen en foto's gedocumenteerd. Het onderzoek is helaas nooit gerapporteerd. Het vondstmateriaal heeft ook slechts een minimale behandeling gekregen. Het meeste is in kratten opgeborgen in het Provinciaal Bodemdepot Gelderland. Leden van de Werkgroep ARCHEOLOGIE hebben in 2014 en 2015 de bodemvondsten tevoorschijn gehaald, schoongemaakt, gesorteerd en beschreven. Tot de meest opmerkelijke vondsten horen potten en kruiken van kogelmateriaal die dateren uit de 12de eeuw. Dit zou kunnen betekenen dat de ridders van Heumen hier woonden. Lang dus voordat Johan van Groesbeek in de 14de eeuw Heer van Heumen werd.

Op 13 oktober heeft een delegatie van het Erfgoedplatform gemeente Heumen een bezoek gebracht aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) in Amersfoort. Daar zijn de beschikbare documenten rond de Romeinse wachttorens, kasteel Heumen en de motte Malderburcht bekeken.

Van links naar rechts met de klok mee:

Tini Martens, Hans Dingemanse, Jef Gielen, Marijne Magnée-Nentjes. Fotograaf: Jan Paul Bevoort

Veel van het materiaal dat in Amersfoort ligt opgeslagen is in de gemeente bekend, maar de losse aantekeningenblaadjes en brieven completeerden het beeld. Niet alleen van de vondsten, maar ook van de wijze waarop in het verleden met onze waardevolle objecten is omgegaan. Daar word je niet altijd vrolijk van.

We weten nu precies wie wanneer waar onderzoek heeft gedaan. Opmerkelijk is dat van de opgravingen in 1980 van het kasteel de journaals spoorloos zijn, waardoor een belangrijk stuk van de documentatie ontbreekt. Niettemin was het toch een waardevolle, informatieve dag voor Marijne Magnée-Nentjes, Hans Dingemanse, Tini Martens, Jef Gielen en Jan Paul Bevoort.

Colofon:

Deze nieuwsbrief is een uitgave
van het Erfgoedplatform
Gemeente Heumen

Website www.erfgoedheumen.nl

Correspondentie:

Harrie Joosten

T 06 22403707

E harrie.f.p.joosten@freeler.nl

Petra Thijssen

T 024-3582893

E pthijssen01@gmail.com

Anneke Meijsen

T 024-3656147

E ameijsen@caiway.net

Leo Ewals

T 0243554419

E leowals@gmail.com

Loes Weber, webmaster

E loes.weber@gmail.com